

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคอีสุกอีใส
และ Herpes Zoster ในโรงพยาบาล

1. วัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติมีจัดทำขึ้นเพื่อให้การป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคอีสุกอีใสใน
โรงพยาบาลเป็นไปอย่างรวดเร็วและในทางเดียวกัน

2. ขอบข่าย แนวทางปฏิบัตินี้ครอบคลุมทุกภาควิชาในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

3. นิยามประเภทผู้ป่วย

อาการของโรคอีสุกอีใส ภายหลังที่เชื้อไวรัส (Varicella zoster virus) เข้าสู่ร่างกายมีระยะฟักตัว
10-21 วัน เริ่มมีอาการนำมาก่อน โดยมีไข้ต่ำๆ ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ใจและเจ็บคอพร้อมๆ กับมีผื่นขึ้นบน
ผิวหนังและที่เชื่อมในปาก ผื่นที่ขึ้นบนผิวหนังจะมีอาการคัน และมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะเร็วมาก จากจุด (macule)
ตุ่มเล็กๆ กลมแข็งบนผิวหนัง (papule) เม็ดตุ่มใส (vesicle) ตุ่มหนอง (pustule) และสะเก็ดแห้ง (crust) ผื่นเหล่านี้
จะขึ้นที่บริเวณลำตัวมาก กระจายไปตามแขนขา และมีจำนวนน้อยแถวใบหน้า ที่บริเวณมือและปลายเท้าไม่พบ
ผื่นเลย ลักษณะเม็ดตุ่มใสคล้ายหยดน้ำเกาะติดอยู่บนผิวหนังมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2-3 มม. รอบๆ ตุ่มใส
จะอักเสบแดงจากนั้นตุ่มจะยุบหรือเป็นหนอง ซึ่งตรงกลางจะมีรอยเข็มและแห้งตกสะเก็ดลอกหลุดหมด โดยไม่
มีรอยแผลเป็น แต่ในรายที่มีการติดเชื้อแบคทีเรียชั้นดีมี อาจมีรอยแผลเป็นเหลืออยู่

Localized herpes zoster (งูสวัด) ที่เป็น ใน immunocompromised patient ผู้ป่วยจะมีตุ่มน้ำใสขนาด
ต่างๆ กันกระจายที่ผิวหนังตามแนวเส้นประสาท (dermatomal distribution) มักร่วมกับการมีไข้ Disseminated
herpes zoster ผู้ป่วยมีตุ่มน้ำใสกระจายทั่วไปตามผิวหนัง แยกจาก disseminated herpes simplex

4. ความรับผิดชอบ

แพทย์เจ้าของไข้ รับผิดชอบตรวจวินิจฉัยรักษาผู้ป่วย
หัวหน้าพยาบาลหอผู้ป่วย ดำเนินการแยกผู้ป่วย

5. แนวทางปฏิบัติ

- 5.1 ย้ายผู้ป่วยเข้าห้องแยกที่ป้องกันการแพร่เชื้อทางอากาศ (Airborne precaution) จนสะเก็ดแห้ง
- 5.2 ให้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ดูแลผู้ป่วยล้างมือก่อนและหลังการดูแลผู้ป่วย และผู้ที่ยังไม่เคยเป็น
อีสุกอีใสให้สวมหน้ากากปิดจมูก ระหว่างการดูแลผู้ป่วย
- 5.3 ระหว่างการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเข้าหอผู้ป่วยหรือระหว่างรอตรวจ ให้ใช้ mask ปิดปากและจมูกของผู้
ป่วยรวมถึงใช้ผ้าคลุมบริเวณร่างกายที่มีรอยโรคให้มิดชิด เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อจาก
ผู้ป่วยระหว่างการเคลื่อนย้าย
- 5.4 ถ้าวินิจฉัยโรคได้ในผู้ป่วยรายใด และเป็นผู้ป่วยที่รับไว้รักษาตัวในโรงพยาบาล ให้แจ้งหน่วย
ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อทันที โทร.1261
- 5.5 ให้เจ้าหน้าที่ผู้ป่วยรายอื่นที่สัมผัสโรคให้เร็วที่สุด โดยพิจารณาให้ไม่เป็นผู้สัมผัสต่อผู้ป่วยสำหรับ
ผู้ป่วยที่จำหน่ายไม่ได้ ให้แยกแบบ Cohort (นำผู้ป่วยมารวมไว้ในพื้นที่เดียวกัน) ระหว่างวันที่ 7
ถึงวันที่ 21 วัน หลังสัมผัสโรค ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้สัมผัสอาจจะเริ่มปรากฏอาการของโรคหาก
หากผู้สัมผัสได้รับ Immunoglobulin หลังสัมผัส อาจเกิดโรคหลังระยะฟักตัวนานถึง 28 วัน ต้อง
ต้องแยกจนพ้นช่วงดังกล่าว

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและควบคุมระบาดของโรคอีสุกอีใส
และ Herpes Zoster ในโรงพยาบาล

- 5.6 บุคลากรทางการแพทย์ที่สัมผัสโรคในหอผู้ป่วยนั้น หากมีอาการผื่นปกติในช่วงระยะฟักตัวของโรค (10-21 วันหลังสัมผัส) เช่น มีไข้ต่ำๆ ครั่นเนื้อครั่นตัว ให้สงสัยว่าอาจมีการติดเชื้อจากโรคนี้ ให้ผูกผ้าปิดจมูกและหยุดงานไปก่อน ถ้าคุ้มคื่นขึ้นให้รับการตรวจรักษาทันที
- 5.7 บุคลากรที่ตั้งครรภ์ หรือเป็น Immunocompromised host ที่ได้ยากดภูมิคุ้มกัน ไม่ควรเป็นผู้ดูแลผู้ป่วย

